

cc.: alle Ministers

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 614941

175907  
17-1-68

A. 351.008/4): 336  
att. met andere  
landen w.k.

A  
M.P.  
Arch

AAN C 351.008/4): 321

Zijne Excellentie  
de Minister-President

Voorzitter van de  
Raad van Ministers

Ministerraad  
19 januari 1968/4  
besproken

Departementsonderdeel: DGES

Datum: 17 januari 1968

Onderwerp: Duitse suggesties voor alter-  
natieven voor de toetreding tot  
de Europese Gemeenschappen

Kenmerk: 10604

TER BEHANDELING IN DE MINISTERRAAD VAN 19 JANUARI 1968

Zoals toegezegd in de Ministerraad van  
5 januari j.l. bied ik U hierbij aan een nota  
betreffende de Duitse suggesties voor alternatieven  
voor toetreding tot de Europese Gemeenschappen van  
het Verenigd Koninkrijk en andere landen.

Spedshalve zend ik afschrift dezes recht-  
streeks aan de leden van Uw Raad toe.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, KENMERK EN ONDERWERP TE VERMELDEN

Duitse suggesties voor alternatieven voor de  
toetreding tot de Europese Gemeenschappen

---

Op 5 januari 1968 heeft Staatssecretaris de Koster in de Ministerraad medegedeeld dat volgens inlichtingen uit Bonn de Duitse Regering initiatieven ontplooit voor het zoeken naar een tussenvorm ten behoeve van de landen die het lidmaatschap van de EEG hebben gevraagd. Volgens dit plan zou op 1 juli 1968 een vrijhandelszone worden aangegaan tussen de Vier en de Zes, die in de loop van twee jaar zou dienen te worden voltooid. Op 1 juli 1970 zou de vrijhandelszone overgaan in een douaneunie en zouden tegelijkertijd de onderhandelingen voor de toetreding worden begonnen en op 1 juli 1971 het volledige lidmaatschap worden verkregen. Bonn gaf toe dat er op dat moment niet de minste aanwijzing was dat het Franse staatshoofd hierop zou willen ingaan.

Tijdens de besprekingen in Düsseldorf op 11 januari noemde Staatssecretaris Lahr dit plan een "Stufenplan". De termijn van toetreding bleef nu echter open, al zou in principe in een vroeger stadium reeds besloten worden tot een definitieve toetreding.

Over dit plan kan worden opgemerkt, dat de datum van toetreding of geheel onzeker is of afhankelijk blijft van onderhandelingen, die door één van de Lid-Staten ongetwijfeld eindeloos gerekt kunnen worden. Er is zeker geen sprake van een automatische overgang naar het volledig lidmaatschap. Evenmin is er een oplossing voor het vooral door het V.K. als ernstig gevoelde vraagstuk, dat gedurende de vrijhandelszone- en douaneunie-fasen de kandidaatleden geen zeggenschap zouden hebben in de besluitvorming van de Gemeenschap en derhalve duidelijk in een tweede-rangspositie zouden verkeren.

Een ander plan dat in het kader van de "Denkmodelle" naar voren kwam, was de "Vorschaltphase". Ook deze oplossing begint met een beperkte douaneunie, waarbij wel termijnen zouden moeten worden vastgesteld wanneer men komt tot een volledige douaneunie, vervolgens tot een economische unie en tenslotte moet de mogelijkheid voorzien worden van het algehele lidmaatschap.

Hiertegen gelden dezelfde bezwaren.

Het Franse staatshoofd heeft indertijd gezinspeeld op de mogelijkheid van een "arrangement". Hoewel de Regering van de Bondsrepubliek niet weet wat hiermee bedoeld wordt, wenst men Parijs te polsen en vervolgens de Regering van het Verenigd Koninkrijk te vragen zijn wensen op tafel te leggen. Dit zou, in de Duitse gedachtengang, kunnen leiden tot een eerste fase van een beperktere vrijhandelszone voor een aantal industriële produkten.

Hierover valt op te merken dat, nog geheel afgezien van de aanvaardbaarheid van een dergelijke beperkte formule voor het Verenigd Koninkrijk, zulk een systeem van gedeeltelijke preferenties vrijwel zeker in strijd zal komen met de regels van het GATT.

Mochten partijen ook hier niet voor voelen, dan zou, in Duitse ogen, hieruit blijken dat men nog niet rijp is voor deze tussenfase, en zou men er mee kunnen volstaan de Europese Commissie te verzoeken permanent contact te onderhouden met de kandidaten. Ditzelfde zou ook gelden voor de Permanente Vertegenwoordigers. Deze kontakten (die overigens reeds bestaan) zouden kunnen uitgroeien tot een nieuwe nauwe samenwerking.

Ten aanzien van dit alternatief kan men opmerken dat het wel bijzonder weinig inhoud heeft en nauwelijks gezien kan worden als een serieuze stap op de weg naar een uiteindelijke toetreding.

Tenslotte is door Duitsland gesuggereerd dat het Verenigd Koninkrijk eerst lid zou worden van Euratom ten behoeve van een technologische samenwerking.

Hiervan valt te zeggen dat de huidige toestand van Euratom bepaald niet van dien aard is dat toetreding een aantrekkelijke propositie genoemd kan worden, terwijl bovendien het feit dat de Europese executieven inmiddels gefusioneerd zijn onoverkomenlijke praktische bezwaren veroorzaakt bij een toetreding tot slechts één Gemeenschap.

Zoals bekend heeft de Regering van het Verenigd Koninkrijk doen weten dat de genoemde tussenoplossingen voor haar niet aanvaardbaar zijn.

Overigens moge worden opgemerkt dat men zich van Duitse zijde niet gelijkloidend en vrij vaag uitlaat over deze plannen, hetgeen blijkbaar wordt veroorzaakt door het feit dat daarvan niets op papier is gezet.

Deze Duitse tussenoplossingen zijn eveneens ter sprake gekomen tijdens het Ministerieel Benelux-overleg, dat op 15 januari jl. te Brussel plaatsvond. Met name Minister Harmel was van mening dat de Duitse tactiek in wezen aan Frankrijk ten goede komt, omdat zij aan de Franse Regering de gelegenheid geeft tijd te winnen en het odium van het veto van 19 december jl. enigszins af te wentelen. Het zou immers eenvoudig zijn voor de Franse Regering om van belangstelling ten aanzien van de "Denkmodelle" blijk te geven en op nadere bestudering binnen de Zes aan te dringen. Frankrijk zou dan opnieuw, evenals vóór 19 december, deelnemen aan een gesprek zonder zich op enigerlei wijze te binden ten aanzien van het resultaat daarvan.

De drie Ministers waren het erover eens dat het gesprek tot niets zou leiden, omdat ongetwijfeld een tussenoplossing of voor Frankrijk of voor het Verenigd Koninkrijk onacceptabel zou zijn. Zij waren dan ook van mening dat de Benelux-landen hierop niet dienden te wachten, maar zo spoedig mogelijk aan de partner-landen en aan de kandidaat-leden zouden moeten voorstellen om te komen tot een concrete samenwerking met laatstgenoemden. Op deze wijze zou tenminste getracht kunnen worden de splitsing in Europa niet verder te verdiepen en reeds thans in groter Europees verband bepaalde activiteiten te ontwikkelen.

Aan de ambtenaren van de drie landen werd opgedragen de bereikte overeenstemming in een tekst uit te werken, hetgeen inmiddels is geschied. Deze tekst wordt afzonderlijk aan de leden van de Ministerraad toegezonden.

DGES, 17 januari 1968